



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2014-03-31 Nr. 4D-2013/2-1624
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (arba toliau vadinama – pareiškėjas) skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (arba toliau vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant leidimo pradėti rengti žemės sklypo, esančio ..., planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, klausimą bei neatsakant (netinkamai atsakant) į jo prašymus.

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. „[...] kreipiausi į Savivaldybę dėl leidimo pradėti rengti žemės sklypo, ..., planą. Man nebuvo pranešta, kad mano prašymas yra priimtas, ir savo pašto dėžutėje radau voką, kuriame buvo minėtos institucijos atsakymas į mano prašymą be datos ir tinkamo įregistravimo bei parašo skyriaus vedėjos ir nebuvo nurodyta, kur tokį sprendimą apskųsti“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Atsakyme teigiama, kad jie neva nustatė, kad šio namo nėra, tačiau aš gyvenu, ir nėra likę pamatai. Keista, kad minėtos institucijos tarnautojai nepagrįstai konstatavo, kad yra likę pamatai, nes 2011-11-07 Vilniaus miesto 2-ojo apylinkės teismo sprendimu man priteisė gyvenamąjį namą su statiniais, esančiais ..., ... Lt vertės. Pasirodo, kad minėtas departamentas gali [...] kitaip rašyti, negu nustatė teismo sprendimas.“

2.3. „Aš su tokiu atsakymu nesutikau ir todėl 2013-08-12 kreipiausi į Savivaldybės administracijos direktorių [...] su skundu, [...]. [...] kreipiausi pas Jus, nes negavau jokio dokumento, kad yra priimtas skundas, [Savivaldybė] ir toliau ignoruoja mane. [...].“

Aš iki šiolei negavau iš minėtos institucijos tinkamo atsakymo. [...]. Nesistengia ir Savivaldybės administracijos direktorius, kuris irgi manęs neinformuoja, nors buvau tris kartus ir negaunu jokio atsakymo.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo:

„[...] skundą tenkinti ir patraukti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorių ir [...] skyriaus vedėją Gaivą Auglienę ir tarnautoją Ireną Kaselienę už nevykdymą Viešojo administravimo įstatymo nuostatų ir jų veiklą pripažinti biurokratine ir netinkama ir priversti juos duoti man tinkamus atsakymus bei imtis priemonių, kad tokių dalykų nebūtų ateityje.“

4. Pareiškėjas prie skundo pateikė:

4.1. Savivaldybės Miesto plėtros departamento pareigūnės Irenos Kaselienės rengtą atsakymo jam projektą be datos, registracijos numerio ir be Žemės duomenų skyriaus vedėjos

Gaivos Auglienės parašo. Jame nurodyta, kad pareiškėjo prašymas dėl leidimo pradėti rengti žemės sklypo, ..., planą, prilyginamą detaliojo planavimo dokumentui, kurio tikslas suformuoti naudojamą valstybinės žemės sklypą esamiems statiniams eksploatuoti, netenkinamas. Teigiama, kad pagal pateiktus dokumentus nustatyta, jog gyvenamojo namo, ..., fizinis nusidėvėjimas yra 90 procentų ir yra likę tik jo pamatai. Tai nėra naudojama namų valda, todėl „toks žemės sklypas neatitinka naudojamo namų valdos žemės sklypo sąlygų ir tokiu atveju formuoti namų valdos žemės sklypą nėra pagrindo.“

4.2. Nekilnojamojo turto registro Centrinio duomenų banko išrašą (atspausdintas 2012-10-08), kuriame nurodyta, kad pareiškėjui nuosavybės teise priklauso pastatas – gyvenamasis namas (fizinis nusidėvėjimas: 90 procentų), kurio pagrindinė tikslinė naudojimo paskirtis – gyvenamoji (vieno buto pastatai); adresas: ...; pastaba – adresas neįregistruotas Adresų registre; kadastro duomenų nustatymo data – 1997-08-27.

4.3. Savivaldybės administracijos 2013-08-13 išduotą pažymą apie asmens deklaruotą gyvenamąją vietą Nr. (2013-2-PD)-5101, kurioje nurodyta, kad pareiškėjas 2012-01-27 deklaravo savo gyvenamąją vietą šiuo adresu:

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

5. Atsižvelgiant į pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, išskirtinos šios skundo dalys:

5.1. Dėl leidimo pradėti rengti žemės sklypo, ..., planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui.

5.2. Dėl adreso įregistravimo Adresų registre ir pareiškėjo gyvenamosios vietos deklaravimo.

5.3. Dėl pareiškėjo kreipimusi nagrinėjimo Vilniaus miesto savivaldybėje.

Tyrimas bus atliekamas ir tyrimo išvados pateikiamos dėl kiekvienos iš šių skundo dalių atskirai.

Skundo tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

Dėl leidimo pradėti rengti žemės sklypo, ..., planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui

6. Gavęs pareiškėjo skundą Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19, 20 straipsniais, 2013-12-03 raštu Nr. 4D-2013/2-1624/3D-3578 kreipėsi į Savivaldybę prašydamas:

6.1. Informuoti, kada Savivaldybė gavo pareiškėjo prašymą dėl leidimo pradėti rengti žemės sklypo, esančio ..., planą.

6.2. Informuoti, ar Savivaldybė atliko patikrinimą dėl namų valdos naudojimo/ nenaudojimo fakto nustatymo; jei taip, pateikti tai patvirtinančių dokumentų kopijas; jei ne, motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių patikrinimas nebuvo atliktas bei koku būdu Savivaldybės pareigūnai nustatė, kad pareiškėjas namų valda nesinaudoja.

6.3. Informuoti, ar žemės sklype, ... (toliau vadinama – Žemės sklypas), yra statiniai; jeigu taip, dėl kokių priežasčių Savivaldybė netenkino pareiškėjo prašymo leisti rengti žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui.

6.4. Nurodyti, kuo vadovaujantis ir koks žemės sklypas turėtų būti formuojamas pareiškėjui nuosavybės teise priklausantiems statiniams, esantiems Žemės sklype, eksploatuoti; jeigu Žemės sklypas negali būti suformuotas, nurodyti, koku būdu pareiškėjas gali įgyvendinti nuosavybės teisę į statinius.

6.5. Informuoti, kokie Vilniaus miesto bendrojo plano sprendiniai yra numatyti teritorijoje, į kurią patenka ir Žemės sklypas; ar yra patvirtinti specialiojo teritorijų planavimo dokumentai teritorijai, kurioje yra Žemės sklypas; jeigu taip, kokie sprendiniai juose numatyti.

6.6. Pateikti nuomonę, kaip būtų galima spręsti skunde nurodytą klausimą iš esmės, kad nebūtų ribojama pareiškėjo nuosavybės teisė.

7. Iš Savivaldybės 2014-01-06 raštu Nr. A51-293(14(3.3.16.3-EM4) pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

7.1. Pareiškėjo prašymas leisti rengti Žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, Savivaldybėje gautas 2013-07-23.

7.2. Savivaldybės „[...] Miesto plėtros departamento pareigūnai atliko patikrinimą dėl namų valdos ... naudojimo / nenaudojimo fakto nustatymo, prieš tai išanalizavę pareiškėjo pateiktus dokumentus, turimus kartografinius duomenis ir apžiūrėję sklypą vietoje. Patikrinimo metu buvo nustatyta, kad gyvenamasis namas ... ir teisės į jį yra įregistruota Nekilnojamojo turto registre, tačiau statinys nėra identifikuotas, t. y. jo centro koordinatės nepažymėtos valstybės įmonės Registrų centro administruojamame kadastro žemėlapyje. Taip pat Nekilnojamojo daikto kadastro duomenų byloje nėra pažymėtos faktiškai naudojamo sklypo ribos ir plotas, naudojamos namų valdos požymiai (sodas, daržas, tvora ir pan.) nėra užfiksuoti kartografinėje medžiagoje – Vilniaus miesto skaitmeniniame žemėlapyje ir ortofotografinėse nuotraukose. Šiems faktams pagrįsti teritorija buvo apžiūrėta vietoje ir nustatyta, kad pastatų (pamatų) likučiai yra visiškai apiešti, teritorija neprižiūrėta, apaugusi krūmais ir piktžolėmis, likusių pamatų fragmentai yra visiškai netinkami gyventi, nėra jokių požymių, kad pareiškėjas naudojasi šia namų valda [Seimo kontrolieriui pateiktos šios teritorijos nuotraukos].“

7.3. Atsakant į 2013-07-23 prašymą, Savivaldybės Miesto plėtros departamento 2013-07-31 raštu Nr. A51-80612(2.14.2.12-MP8) „Dėl žemės sklypo ...“ pareiškėjas buvo informuotas: „[...] pagal Žemės reformos įstatymo 9 straipsnio 3 dalį ir Lietuvos Vyriausybės 1999 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 260 patvirtintas Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklės naudojami namų valdos žemės sklypai formuojami esamo gyvenamojo namo ir jo priklausinių (ūkio statinių, kiemo inžinerinių įrenginių ir kt.) eksploatavimui, taip pat atsižvelgiant į žemės plotus, naudojamus sodui, daržui. Naudojamos namų valdos žemės sklypo ribos nustatomos vadovaujantis racionalios žemėvaldos formavimo principais, įvertinus statinių, įregistruotų Nekilnojamojo turto registre, išsidėstymą žemės sklype.“ Šiuo raštu buvo atkreiptas pareiškėjo dėmesys ir į tai, kad „[...] pagal 1997 m. Nekilnojamojo turto kadastro duomenų bylą gyvenamojo namo, ... fizinis, nusidėvėjimas yra 90 procentų“, o pagal „[...] pateiktus UAB „A“ [...] 2011 m. parengtus Nekilnojamojo turto kadastro duomenis, gyvenamojo namo, ..., nėra, likę tik pamatai. Tai nėra naudojama namų valda.“ Atsižvelgiant į tai, pareiškėjas buvo informuotas, jog nėra teisinio pagrindo tenkinti jo prašymą.

7.4. „Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-07-21 nutarimu Nr. 1124 patvirtinto Žemės sklypo plano, prilyginamo detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, rengimo, derinimo ir tvirtinimo miestų teritorijose tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 16.2 punktu, žemės sklypų ribos nustatomos atsižvelgiant į naudojamo žemės sklypo planą iš nekilnojamojo daikto kadastro duomenų bylos ar kitus dokumentus, kurių pagrindu asmuo naudojasi žemės sklypu, galiojančius teritorijų planavimo dokumentus, statinių ar įrenginių išdėstymą, faktinį naudojimą, gretimų žemės sklypų ribas, kelio (gatvės) juostų ribas ir kitus objektus. Tai reiškia, kad naudojamos namų valdos žemės sklypo sąlygas atitiktų toks sklypas, kurio ribos pažymėtos nekilnojamojo daikto kadastro duomenų byloje arba yra kiti dokumentai, kurių pagrindu asmuo naudojasi žemės sklypu (vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-03-09 nutarimu Nr. 260 patvirtintų Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių (toliau – Taisyklės) 2.3 punktu tai gali būti dokumentai, patvirtinantys, kad iki 1992-02-07 sklypas yra suteiktas individualiam (vienbučiam ar dvibučiam) gyvenamajam namui statyti ir jame yra pastatyti (statomi) statiniai arba už šį sklypą iki Lietuvos Respublikos žemės įstatymo pakeitimo įstatymo [...] įsigaliojimo dienos (2004-02-21) įmokėtos įmokos valstybės vienkartinėmis išmokomis ar pinigais. Taip pat vadovaujantis Aprašo 4.1 punkto nuostatomis, naudojamu žemės sklypu laikomas tik sklypas su esamais (o ne sunaikintais) statiniais.“

7.5. „[...]“. Kaip nurodyta Aprašo 4.9 punkte, galimybė formuoti žemės sklypą priklauso nuo to, ar sklypas yra faktiškai naudojamas ir ar jame faktiškai yra statiniai. Pareiškėjui pateiktuose atsakymuose ir buvo akcentuojama, kad ... nėra naudojama namų valda, o pastato fizinis nusidėvėjimas (išnykimas) tik patvirtina šį faktą. [...]“

7.6. „[...]“ nuo 1997-11-06, kuomet buvusi pareiškėjo sutuoktinė B įsigijo statinius iš Vilniaus rajono žemės ūkio bendrovės „C“, statinių savininkai nesiėmė jokių priemonių, kad jie būtų atkurti ir sklypas pradėtas naudoti pagal paskirtį, formuoti ginčo žemės sklypą nėra teisinio pagrindo.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Lietuvos Respublikos teisės aktai

8.1. Teritorijų planavimo įstatymo (galiojusio nuo 2012-09-26 iki 2014-01-01):

21 straipsnis – „3. Miestų teritorijose Vyriausybės nustatyta tvarka parengti ir savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtinti žemės sklypų planai prilyginami detaliojo teritorijų planavimo dokumentams: 1) esamiems statiniams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį suformuotų žemės sklypų planai.“

8.2. Žemės reformos įstatymo (galiojusio nuo 2012-11-24 iki 2014-01-01):

9 straipsnis – „3. Miesto gyvenamosiose vietovėse [...] fiziniams asmenims, turintiems nuosavybės teise priklausančius gyvenamuosius namus, parduodami jų namų valdų naudojami žemės sklypai, pažymėti namų valdos techninės apskaitos bylose, teritorijų planavimo dokumentuose nustatytų ribų, bet ne didesni kaip 0,2 ha Vilniuje [...]“

8.3. Statybos įstatymo (galiojusio nuo 2013-07-16 iki 2014-01-01):

2 straipsnis – „7. Pastatas – apdengtas stogu statinys, kurio didžiausią dalį sudaro patalpos; [...] 72. Statinio naudojimas – esminių statinių reikalavimų pagrindu sukurto statinio savybių panaudojimas naudotojo poreikiams tenkinti.“

9. Kiti teisės aktai

9.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-03-09 nutarimu Nr. 260 patvirtintų Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos taisyklių (galiojusių nuo 2011-11-05 iki 2014-02-25) (toliau vadinama – Taisyklės):

9.1.1. *2 punktas* – „Asmenys pagal Taisyklės gali įsigyti nuosavybėn: 2.1. naudojamus namų valdų žemės sklypus. [...]“

9.1.2. *3 punktas* – „Prie nuosavybės teise priklausančių statinių ir įrenginių žemės sklypai parduodami Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo [...] 21 ir 22 straipsniuose nurodytuose ir įstatymų nustatyta tvarka parengtuose ir patvirtintuose teritorijų planavimo dokumentuose arba žemės sklypų planuose, prilyginamuose detaliojo teritorijų planavimo dokumentams (toliau – teritorijų planavimo dokumentas), nustatyto dydžio, kuris būtinas *esamiems statiniams* ir įrenginiams eksploatuoti pagal *Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį*.“

9.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-07-21 nutarimu Nr. 1124 patvirtinto Žemės sklypo plano, prilyginamo detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, rengimo, derinimo ir tvirtinimo miestų teritorijose tvarkos aprašo (galiojusio iki 2014-01-01) (toliau vadinama – Aprašas):

4 punktas – „Rengiant žemės sklypo planą, atliekami šie veiksmai: 4.1. suformuojami naudojami valstybinės žemės sklypai esamiems statiniams eksploatuoti.“

9.3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-12-24 įsakymu Nr. 705 patvirtinto statybos techninio reglamento 2.02.01:2004 „Gyvenamieji pastatai“ (toliau vadinama – STR 2.02.01:2004):

4.5 punkte nurodyta, kad „gyvenamasis pastatas (gyvenamasis namas) – gyventi pritaikytas pastatas, kuriame daugiau kaip pusė naudingojo ploto yra gyvenamosios patalpos.“

Skundo tyrimui reikšminga teismų praktika

10. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2008-08-06 sprendime (byla Nr. A146-1414/2008) konstatavo:

„Kolegija pažymi, jog aplinkybės, kad nekilnojamasis daiktas atitinka Statybos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžtą statinio sąvoką, o nebaigtas statyti statinys įregistruotas Nekilnojamojo turto registre (jei tokie faktai nustatomi), *pačios savaime nereiškia, kad statinys yra naudojamas, t. y. kad yra atvejis, kai galima rengti detalų planą Teritorijų planavimo įstatymo [...] numatytu pagrindu*. Statinio naudojimas – esminių statinio reikalavimų pagrindu sukurto statinio savybių panaudojimas naudotojo poreikiams tenkinti (Statybos įstatymo 2 straipsnio 72 dalis). *Galimybę naudoti statinį pagal paskirtį apsprendžia jo baigtumas ir priėmimas naudoti teisės aktais nustatyta tvarka*. Pagal Statybos įstatymo 2 straipsnyje pateiktas sąvokas statinys, kuris dėl neužbaigtų statybos darbų negali būti naudojamas pagal paskirtį ir nėra pripažintas tinkamu naudoti, yra nebaigtas statyti statinys (Statybos įstatymo 2 straipsnio 5 dalis). Iš bylos medžiagos akivaizdu, kad nagrinėjamam ginčui aktualūs statiniai (baigtumas 4–5%) nėra ir negali būti naudojami naudotojo poreikiams tenkinti pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą paskirtį [...].

Atsižvelgus į tai, kad byloje nustatyta, jog pareiškėjas prašė suformuoti 1,3 ha ploto žemės sklypą prie faktiškai nenaudojamų statinių, atsakovas pagrįstai nusprendė, jog prašomas detalusis planas negali būti rengiamas [...].“

11. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2009-09-07 sprendime konstatavo:

„Pareiškėja [pareiškėjo sutuoktinė] siekia, kad atsakovas suformuotų žemės sklypą statiniui eksploatuoti ir reikalavimą grindžia LR Vyriausybės 1999 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 260 patvirtintomis Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pirkimo–pardavimo ir nuomos taisyklėmis.

[...] pareiškėja 2006 m. spalio 4 d. pirkimo–pardavimo sutartimi įsigijo pastatą – sugriuvusį gyvenamąjį namą (baigtumas 7 proc.) [...]. Minėtas statinys įregistruotas Nekilnojamojo turto registre ir šiuo metu priklauso pareiškėjai nuosavybės teise. Nekilnojamojo turto registro [...] pažymėjime nurodyta statinio paskirtis – gyvenamoji [...]. Gyvenamiesiems statiniams eksploatuoti formuojami namų valdos žemės sklypai. [...]. Namų valdos žemės sklypo formavimui Žemės reformos įstatymo 9 straipsniu yra nustatyti atitinkami reikalavimai. [...]. Pagal [...] teisinį reguliavimą gali būti parduodamas tik naudojamas namų valdos žemės sklypas, tai yra toks sklypas, kuris būtinas statinių išdėstymui ir jų naudojimui, kiemui, sodui ar daržui. Tačiau šioje byloje yra nustatyta, kad *sklype yra išlikę tik gyvenamojo namo pamatai, kurių statybos baigtumas yra 7 procentai*. Byloje įrodyta, kad namų valda yra išnykusi ir pareiškėja neturi teisių į jos atkūrimą, nes namų valdos žemės sklypo tęstinio naudojimo pagrindų nėra. Kitų namų valdos žemės sklypo naudojimą patvirtinančių įrodymų taip pat nėra, todėl nėra pagrindo pripažinti, kad pamatai yra žemės sklype, kuris atitinka naudojamo namų valdos žemės sklypo sąlygas. Pareiškėja nurodo, kad ji siekia atstatyti statinį pagal jo paskirtį. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija įvertinusi tai, kad *statinio baigtumą sudaro 7 procentai, daro išvadą, jog statinio atkūrimas reiškia naują statybą, nes pačių pamatų likučių kaip atskiro statinio pagal registre numatytą paskirtį nėra galimybės naudoti*. Todėl pareiškėja negali įgyti žemės sklypo remiantis Taisyklių 2.4 punktu, nes pagal šią Taisyklę žemės sklypas gali būti formuojamas kitiems statiniams eksploatuoti pagal jų paskirtį.“

Išvados

12. Apibendrinus Savivaldybės pateiktą informaciją, dokumentus (kopijas), susijusius su leidimu pradėti rengti Žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, bei teismų praktiką, pacituotą pažymos 10, 11 punktuose, konstatuotina:

12.1. Savivaldybės Miesto plėtros departamento pareigūnai, sprenddami pareiškėjo 2013-07-23 prašyme keliamą klausimą dėl leidimo pradėti rengti Žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, atliko namų valdos Žemės sklypo naudojimo / nenaudojimo fakto patikrinimą, kurio metu išanalizavo pareiškėjo pateiktus dokumentus, turimus kartografinius duomenis, apžiūrėjo Žemės sklypą vietoje ir nustatė:

12.1.1. gyvenamasis namas, ..., ir teisės į jį yra įregistruotos Nekilnojamojo turto registre, tačiau statinys nėra identifiкуotas, t. y. jo centro koordinatės nepažymėtos valstybės įmonės Registrų centro administruojamame kadastro žemėlapyje. Nekilnojamojo daikto kadastro duomenų byloje nėra pažymėtos faktiškai naudojamo sklypo ribos ir plotas, naudojamos namų valdos požymiai (sodas, daržas, tvora ir pan.) nėra užfiksuoti kartografinėje medžiagoje – Vilniaus miesto skaitmeniniame žemėlapyje ir ortofotografinėse nuotraukose (pažymos 7.2 punktas);

12.1.2. Žemės sklype yra tik pastatų (pamatų) likučiai (pagal 1997 m. Nekilnojamojo turto kadastro duomenų bylą, gyvenamojo namo fizinis nusidėvėjimas yra 90 procentų, o pagal UAB „A“ 2011 m. parengtus Nekilnojamojo turto kadastro duomenis, gyvenamojo namo likę tik pamatai), kurie yra visiškai apleisti, teritorija neprižiūrėta, apaugusi krūmais ir piktžolėmis, likusių pamatų fragmentai yra visiškai netinkami gyventi, nėra jokių požymių, kad pareiškėjas naudojasi šia namų valda (pažymos 7.3 punktas);

12.2. Savivaldybės Miesto plėtros departamento pareigūnai, atsižvelgdami į patikrinimo metu nustatytas faktines aplinkybes, nusprendė, jog nėra teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjo 2013-07-23 prašymą, nes Žemės sklypas nėra naudojamas namų valdos žemės sklypas (pažymos 7.3 punktas).

13. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, darytinos išvados:

13.1. nors gyvenamasis namas, ..., yra įregistruotas Nekilnojamojo turto registre, tačiau jis neatitinka STR 2.02.01:2004 4.5 punkto nuostatų, reglamentuojančių, kad gyvenamasis pastatas – gyventi pritaikytas pastatas, kuriame daugiau kaip pusė naudingojo ploto yra gyvenamosios patalpos (pažymos 9.3 punktas), nes, Nekilnojamojo turto kadastro duomenimis, gyvenamojo namo fizinis nusidėvėjimas – 90 proc. ir yra likę tik pamatai (pažymos 4.2 punktas), todėl šis statinys nėra ir negali būti naudojamas pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą pagrindinę tikslinę naudojimo paskirtį, t. y. gyvenamąją;

13.2. vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 21 straipsnio 3 dalies (pažymos 8.1 punktas), Žemės reformos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies nuostatomis (pažymos 8.2 punktas), Taisyklių 2.1 ir 3 punktų (pažymos 9.1.1–9.1.2 papunkčiai) nuostatomis, fiziniams asmenims, miesto gyvenamosiose vietovėse turintiems nuosavybės teise priklausančius gyvenamuosius namus, gali būti parduodami jų *namų valdų naudojami žemės sklypai* (planus tvirtina savivaldybės *esamiems statiniams* eksploatuoti pagal *Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį*, o vadovaujantis Aprašo 4.1 punkto nuostatomis (pažymos 9.2 punktas) naudojamu žemės sklypu yra laikomas žemės sklypas su esamais statiniais.

14. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant Žemės sklypo formavimo klausimą atmestina.

Dėl adreso įregistravimo Lietuvos Respublikos adresų registre
ir pareiškėjo gyvenamosios vietos deklaravimo

15. Gavęs pareiškėjo skundą Seimo kontrolierius, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19, 20 straipsniais, 2013-12-03 raštais Nr. 4D-2013/2-1624/3D-3577, Nr. 4D-2013/2-1624/3D-3578, Nr. 4D-2013/2-1624/3D-3579 kreipėsi į:

15.1. valstybės įmonę Registrų centrą, prašydamas paaiškinti, dėl kokių priežasčių adresas, ..., Vilniaus m., neįregistruotas Lietuvos Respublikos adresų registre (toliau vadinama – Adresų registras) bei kas tai turėtų atlikti;

15.2. Savivaldybę, prašydamas motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių, pareiškėjui pateikus to paties turinio dokumentus (duomenis iš Nekilnojamojo turto registro), Savivaldybė priima prieštarigus sprendimus, t. y. asmeniui, kuriam nuosavybės teise priklausantis pastatas – gyvenamasis namas yra fiziškai susidėvėjęs ir „likę tik pamatai“, yra leidžiama deklaruoti gyvenamąją vietą nurodytu adresu (tai reiškia, kad asmuo šiame statinyje gali gyventi), tačiau nėra leidžiama pradėti rengti dokumentus, reikalingus suformuoti Žemės sklypą tų pastatų eksploatacijai;

15.3. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją, prašydamas pateikti motyvuotą išvadą, ar sprendžiant asmens gyvenamosios vietos deklaravimo klausimą neturėtų būti atsižvelgiama ir į galimos gyvenamosios patalpos (namo, buto) fizinio nusidėvėjimo procentą.

16. Iš VĮ Registrų centro Vilniaus filialo 2013-12-19 raštu Nr. VILN(12.5.13.)-34077, Savivaldybės 2014-01-06 raštu Nr. A51-293(14(3.3.16.3-EM4) ir Vidaus reikalų ministerijos 2013-12-31 raštu Nr. 1D-11562(31) pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

16.1. „[...] Adresas – ... – neįregistruotas Registre [Adresų registras], nes šis adreso objektas nebuvo pažymėtas kadastro žemėlapyje, o vienas iš būtinų duomenų adreso įregistravimui yra adreso koordinatės.“

16.2. „Nekilnojamojo turto kadastro ir registro byloje yra Vilniaus miesto savivaldybės administracijos ... seniūno 2006 m. balandžio 20 d. įsakymas Nr. A15-1033-(1.2-SEN-13) „Dėl B nuosavybės teise priklausančiam gyvenamajam namui buvusioje ... gyvenvietėje naujo adreso suteikimo“, tačiau prie jo nėra pridėta užpildyta numerių adresų objektams ir korpusams suteikimo forma. Atsižvelgiant į tai, kad nebuvo pateikti visi būtini adreso įregistravimui duomenys, nurodyti tuo metu galiojusių Numerių pastatams, patalpoms ir butams suteikimo, keitimo ir apskaitos taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. lapkričio 27 d. nutarimu Nr. 1395 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. spalio 7 d. nutarimo Nr. 1231 redakcija), 51.2 punkte, suteiktas adresas nebuvo įregistruotas Registre.“

16.3. Savivaldybės „[...] administracijos struktūriniam padaliniiui, atsakingam už gyvenamosios vietos deklaravimą, pavesta išsiaiškinti, kokių pagrindų buvo deklaruota pareiškėjo gyvenamoji vieta [...]“

Pareiškėjas 2012-01-27 užpildė ir Savivaldybei pateikė gyvenamosios vietos deklaraciją (toliau vadinama – Deklaracija), kurioje nurodė, kad gyvenamąją vietą jis deklaruoja adresu: ..., Vilnius. Kartu su Deklaracija pareiškėjas pateikė ir Nekilnojamojo turto registro pažymėjimą Nr. 10/2868, kuriame nurodyta, kad adresas neįregistruotas Adresų registre.

16.4. „Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme [...] nustatyta, kad gyvenamosios vietos deklaravimas yra gyvenamosios vietos adresą sudarančių duomenų pateikimas deklaravimo įstaigai.

Gyvenamosios vietos deklaravimo ir deklaravimo duomenų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Gyventojų registro tarnybos direktoriaus 2008 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. (29)4R-18, 60 punkte nurodyta, kad deklaruojamai gyvenamajai vietai identifikuoti naudojami Adresų registro duomenys, t. y. asmuo negali būti deklaruotas toje gyvenamojoje vietoje, kuri neturi adreso. Darytina išvada, kad nors asmuo ir valdo nuosavybės teise gyvenamąją patalpą, tai jam nesuteikia galimybės deklaruoti gyvenamosios vietos toje gyvenamoje patalpoje, kurios adresas neįregistruotas Adresų registre.“

16.5. Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatyme „[...] gyvenamoji vieta yra apibrėžiama kaip pagrindinė vieta, kurioje asmuo faktiškai dažniausiai gyvena ir su kuria jis yra labiausiai susijęs. [...] gyventojai, privalantys deklaruoti gyvenamąją vietą ir pažeidę Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymą, deklaravimo tvarką ar pateikę melagingus deklaravimo duomenis, atsako įstatymų nustatyta tvarka, todėl preziumuojama, kad asmuo, deklaruojantis gyvenamąją vietą gyvenamoje patalpoje, pateikia teisingus duomenis, t. y. jis tikrai faktiškai dažniausiai gyvena ten, kur ir deklaruoja gyvenamąją vietą. Šiuo atveju [...] abejotina galimybė gyventi ten, kur yra likę tik pastato pamatai.“

16.6. „Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymas nekelia deklaravimo įstaigai reikalavimų nustatyti, ar patalpos, kuriose deklaruojama gyvenamoji vieta, yra tinkamos gyventi.

Darytina išvada, kad gyvenamoji vieta gali būti deklaruojama tose patalpose, kurioms yra suteiktas adresas, netikrinant jų būklės, t. y. netikrinant, ar asmuo tikrai gali gyventi nurodytoje vietoje.“

16.7. „Siekiant išvengti tokių situacijų, kai asmuo pateikia melagingus duomenis deklaruodamas gyvenamąją vietą, pvz., kai gyvenamoji vieta deklaruota vienoje vietoje, o asmuo gyvena kitur, ar, pvz., gyvenamoji vieta deklaruojama neegzistuojančiame pastate ar patalpoje (likę tik pastato pamatai), tikslinga svarstyti atsakomybės griežtinimą už melagingų duomenų pateikimą ar kitus minėto Įstatymo pažeidimus.“

16.8. „[...] nėra tikslinga nustatyti pareigą deklaravimo įstaigai tikrinti patalpų, kurioje asmenys nori deklaruoti gyvenamąją vietą, būklę, nes padidėtų administracinė našta, tokios pareigos vykdymas pareikalautų papildomų lėšų iš valstybės biudžeto.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

17.1. Vietos savivaldos įstatymo:

6 *straipsnis* – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...]; 27) adresų suteikimas žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, pastatams, butams ir kitoms patalpoms, [...].“

17.2. Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo:

17.2.1. 3 *straipsnis* – „1. Gyvenamosios vietos deklaravimas – gyvenamosios vietos adresą sudarančių duomenų pateikimas deklaravimo įstaigai. 2. Gyvenamoji vieta – pagrindinė vieta, kurioje asmuo faktiškai dažniausiai gyvena ir su kuria jis yra labiausiai susijęs.“

17.2.2. 15 *straipsnis* – „Lietuvos Respublikos gyventojai, privalantys deklaruoti gyvenamąją vietą, pažeidę šį įstatymą, deklaravimo tvarką ar pateikę melagingus deklaravimo duomenis, atsako įstatymų nustatyta tvarka.“

18. Kiti teisės aktai

18.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-11-27 nutarimu Nr. 1395 patvirtintų Numerių pastatams, patalpoms ir butams suteikimo, keitimo ir apskaitos taisyklių (galiojusių nuo 2004-06-13 iki 2010-05-05):

51 *punktas* – „Savivaldybės vykdomoji institucija, priėmusi sprendimą dėl numerių adresų objektams, nurodytiems šių Taisyklių 3.1–3.3 punktuose, [...] suteikimo, Adresų registro tvarkymo įstaigai pateikia: 51.1. sprendimo kopiją; 51.2. užpildytą numerių adresų objektams ir korpusams suteikimo formą [...].“

18.2. Gyventojų registro tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2008-04-08 įsakymu Nr. (29)4R-18 patvirtintų Gyvenamosios vietos deklaravimo ir deklaravimo duomenų tvarkymo taisyklių (galiojusių nuo 2011-01-09 iki 2012-05-31):

18.2.1. 15 *punktas* – „Asmenys, deklaruojantys gyvenamąją vietą, deklaravimo įstaigai pateikia: 15.1. atitinkamą nustatytos formos užpildytą deklaraciją [...]; 15.5. dokumentus, patvirtinančius nuosavybės ar kitokio teisėto valdymo, naudojimo ar disponavimo teisę į gyvenamąją patalpą, arba įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintus šių dokumentų nuorašus (kopijas).“

18.2.2. 47 *punktas* – „Įgaliotas deklaravimo įstaigos valstybės tarnautojas ar darbuotojas, priimdamas asmens užpildytą deklaraciją bei kitus dokumentus, privalo patikrinti: 47.1. ar išsamiai ir teisingai užpildytos visos deklaracijos eilutės; 47.2. ar deklaracijoje nurodyti asmens duomenys atitinka duomenis asmens pateiktame asmens tapatybę patvirtinančiame dokumente; 47.3. ar deklaracijoje nurodyti asmens duomenys atitinka duomenis Gyventojų registro duomenų centrinėje bazėje; 47.4. ar deklaracijoje nurodyti duomenys atitinka juos patvirtinančių dokumentų duomenis.“

18.2.3. 60 *punktas* – „Deklaruojamai gyvenamajai vietai identifikuoti naudojami Lietuvos Respublikos adresų registro duomenys. [...].“

Išvados

19. Apibendrinus VĮ Registrų centro, Savivaldybės ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktą informaciją, dokumentus (kopijos), susijusius su adreso įregistravimu Adresų registre ir pareiškėjo gyvenamosios vietos deklaravimu, konstatuotina:

19.1. Savivaldybės ... seniūno 2006-04-20 įsakymu Nr. A15-1033-(1.2-SEN-13) „Dėl B nuosavybės teise priklausančiam gyvenamajam namui buvusioje ... gyvenvietėje naujo adreso suteikimo“ gyvenamajam namui, esančiam buvusioje ... gyvenvietėje, buvo suteiktas naujas adresas – ... (pažymos 16.2 punktas);

19.2. Savivaldybė, priėmusi sprendimą dėl adreso, ..., gyvenamajam namui suteikimo, vadovaujantis tuo metu galiojusių Numerių pastatams, patalpoms ir butams suteikimo, keitimo ir apskaitos taisyklių 51 punkto nuostatomis, reglamentavusiomis, kad savivaldybės vykdomoji institucija, priėmusi sprendimą dėl numerių adresų objektams suteikimo, Adresų registro tvarkymo įstaigai pateikia sprendimo kopiją ir užpildytą numerių adresų objektams ir korpusams suteikimo formą (pažymos 18.1 punktas), neužpildė ir VĮ Registrų centrui nepateikė numerių adresų objektams ir korpusams suteikimo formos (pažymos 16.2 punktas);

19.3. deklaruojamai gyvenamajai vietai identifikuoti, vadovaujantis Gyvenamosios vietos deklaravimo ir deklaravimo duomenų tvarkymo taisyklių 60 punkto nuostatomis (pažymos 18.2.3 punktas), yra naudojami Adresų registro duomenys;

19.4. vadovaujantis Gyvenamosios vietos deklaravimo ir deklaravimo duomenų tvarkymo taisyklių 47 punkto nuostatomis (pažymos 18.2.2 papunktis), deklaravimo įstaigos darbuotojas, priimdamas asmens užpildytą deklaraciją bei kitus dokumentus, privalo patikrinti, ar išsamiai ir teisingai užpildytos visos deklaracijos eilutės, ar deklaracijoje nurodyti asmens duomenys atitinka duomenis asmens pateiktame asmens tapatybę patvirtinančiame dokumente ir kt., tačiau nei anksčiau, nei šiuo metu galiojantys teisės aktai, reglamentuojantys gyvenamosios vietos deklaravimo klausimą, deklaravimo įstaigai nenustato pareigos tikrinti, ar patalpos, kuriose asmuo deklaruoja savo gyvenamąją vietą, yra tinkamos gyventi (pažymos 16.6 punktas);

19.5. asmuo, vadovaujantis Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo 15 straipsnio nuostatomis (pažymos 17.2.2 papunktis), deklaruodamas gyvenamąją vietą, t. y. pagrindinę vietą, kurioje jis faktiškai dažniausiai gyvena ir su kuria jis yra labiausiai susijęs, atsako už deklaravimo įstaigai pateiktų duomenų teisingumą (pažymos 16.5 punktas).

20. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, darytinos išvados:

20.1. adresas – ... – teisės aktų nustatyta tvarka nebuvo įregistruotas Adresų registre;

20.2. Savivaldybės darbuotojas, priimdamas pareiškėjo užpildytą gyvenamosios vietos deklaraciją, neturėjo pareigos tikrinti patalpos, kurioje jis deklaruoja savo gyvenamąją vietą, būklę, t. y. tikrinti, ar ši patalpa yra tinkama gyventi;

20.3. Savivaldybės darbuotojas, patikrinęs pareiškėjo užpildytą gyvenamosios vietos deklaraciją, dokumentus bei iš Nekilnojamojo turto registro pažymėjimo duomenų nustatęs, jog deklaruojamai gyvenamajai vietai identifikuoti Adresų registre nėra duomenų, t. y. kad adresas, ..., nėra įregistruotas Adresų registre, neturėjo teisės priimti deklaracijos.

21. Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tai, kad leidimas asmenims deklaruoti gyvenamąją vietą gyvenamosiose patalpose, kurių fizinis nusidėvėjimas yra 90 proc. ir (arba) daugiau, t. y. gyvenamosiose patalpose, kurios nėra ir negali būti naudojamos pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą pagrindinę tikslinę naudojimo paskirtį – gyvenamąją, kurios nėra ir negali būti pagrindinė vieta, kurioje deklaruojantysis asmuo faktiškai dažniausiai gyvena ir su kuria jis yra labiausiai susijęs, neatitinka Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo 2 straipsnyje nustatytų gyvenamosios vietos deklaravimo tikslų – rinkti ir kaupti duomenis apie asmenų gyvenamąją vietą, siekiant vykdyti valstybinius uždavinius, o institucijos, įgyvendinančios švietimo, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros bei kitas su asmeniu, jo gyvenamąją vietą bei gerove susijusias programas, netenka galimybės gauti realius gyvenamųjų vietų duomenis.

Seimo kontrolierius pritaria Vidaus reikalų ministerijos pateiktai nuomonei, kad nėra tikslinga nustatyti pareigą deklaratavimą įstaigai tikrinti visų patalpų, kurioje asmenys nori deklaruoti gyvenamąją vietą, būklę, tačiau, Seimo kontrolieriaus nuomone, sprendžiant gyvenamosios vietos deklaravimo klausimą turėtų (galėtų) būti atsižvelgiama į gyvenamosios patalpos fizinio nusidėvėjimo procentą (pvz., 90 proc.). Pažymėtina, jog, vadovaujantis Gyvenamosios vietos deklaravimo ir deklaravimo duomenų tvarkymo taisyklių 15.5 punktu, asmuo, deklaruojantis gyvenamąją vietą, deklaravimo įstaigai turi pateikti dokumentus, patvirtinančius nuosavybės arba kitokio teisėto valdymo, naudojimo ar disponavimo teisę į gyvenamąją patalpą, t. y. Nekilnojamojo turto registro pažymėjimą, kuriame yra pateikiami ir duomenys apie gyvenamosios patalpos fizinį nusidėvėjimą, todėl pareigos patikrinti gyvenamosios patalpos, kurioje asmuo nori deklaruoti savo gyvenamąją vietą, fizinio nusidėvėjimo procentą nustatymas deklaravimo įstaigai, Seimo kontrolieriaus nuomone, nepareikalautų papildomų lėšų iš valstybės biudžeto.

Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, tikslinga spręsti klausimą dėl Gyventojų registro tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2008-04-08 įsakymu Nr. (29)4R-18 patvirtintų Gyvenamosios vietos deklaravimo ir deklaravimo duomenų tvarkymo taisyklių papildymo, nustatant, jog sprendžiant asmens gyvenamosios vietos deklaravimo klausimą būtų atsižvelgiama ir į gyvenamosios patalpos fizinio nusidėvėjimo procentą.

22. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, skundo dalis dėl adreso įregistravimo Lietuvos Respublikos adresų registre ir pareiškėjo gyvenamosios vietos deklaravimo pripažintina pagrįsta.

Dėl pareiškėjo kreipimūsi nagrinėjimo Vilniaus miesto savivaldybėje

23. Gavęs pareiškėjo skundą Seimo kontrolierius, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19, 20 straipsniais, 2013-12-03 raštu Nr. 4D-2013/2-1624/3D-3578 kreipėsi į Savivaldybę prašydamas:

23.1. Informuoti, kada ji gavo pareiškėjo prašymą dėl leidimo pradėti rengti Žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui; kada bei koks sprendimas buvo priimtas, ar jis analogiškas pareiškėjui pateiktam atsakymo projektui.

23.2. Informuoti, ar pagal 2013-08-12 pareiškėjo skundą buvo pradėta administracinė procedūra; jeigu ne, paaiškinti, dėl kokių priežasčių; jei taip, pateikti priimto administracinės procedūros sprendimo kopiją.

23.3. Jei pareiškėjui iki šiol nėra atsakyta į 2013-08-12 skundą, pateikti atsakymą, atitinkantį teisės aktų reikalavimus.

24. Iš Savivaldybės 2014-01-06 raštu Nr. A51-293(14(3.3.16.3-EM4) pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

24.1. Savivaldybė pareiškėjo „[...]“ prašymą leisti pradėti rengti žemės sklypo, ..., planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, gavo 2013-07-23. Prašymas užregistruotas informacinėje dokumentų valdymo sistemoje „@vilys“ (toliau – IVS „@vilys“) (reg. Nr. A647-1137). [...].“

Į minėtą prašymą atsakyta Savivaldybės Miesto plėtros departamento 2013-07-31 raštu Nr. A51-80612(2.14.2.12-MP8) „Dėl žemės sklypo ...“ (atsakymo turinys pateiktas pažymos 7.3 punkte) bei išaiškinta duoto atsakymo apskundimo tvarka.

24.2. „Pareiškėjui išsiųstas atsakymas yra analogiškas jo pateiktam atsakymo projektui, kurį jis galėjo gauti priėmimo metu. Pagal Savivaldybėje nustatytą tvarką gaunamuosius ir siunčiamuosius raštus registruoja ir išsiunčia E. miesto departamento Interesantų aptarnavimo skyrius. Visi pareiškėjams siunčiami atsakymai yra pasirašomi ir užregistruojami IVS „@vilys“.

24.3. Pareiškėjo 2013-08-12 skundas, adresuotas Savivaldybės administracijos direktoriui, Savivaldybėje gautas ir užregistruotas 2013-08-19 (reg. Nr. A60-681(55474), kuriame asmuo nurodė, kad iš Savivaldybės 2013-08-12 gavo raštą be datos, registracijos numerio ir nepasirašytą ir

kad jis nesutinka su tame rašte pateikta informacija, jog ..., nėra namo, nes jis jame gyvena ir šiuo adresu yra deklaravęs gyvenamąją vietą. Skunde pareiškėjas Savivaldybės administracijos direktoriaus prašė: „[...] išnagrinėti skundą ir panaikinti šios institucijos nepagrįstą ir neteisėtą sprendimą [...].“

24.4. „Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojos Danutos Narbut pavedimu pareiškėjo skundas buvo nagrinėtas jos organizuotame pasitarime [pasitarimas vyko 2013-09-02] Miesto plėtros departamento klausimais. Pasitarime klausimą pristatė Miesto plėtros departamento direktoriaus pavaduotoja Raimonda Rudukienė. Buvo nuspręsta, kad pareiškėjo skundas nepagrįstas, todėl [...] pavesta Miesto plėtros departamentui parengti atsakymą.“

Į pareiškėjo 2013-08-12 Savivaldybės administracijos direktoriui pateiktą skundą atsakyta Savivaldybės Miesto plėtros departamento 2013-09-18 raštu Nr. A51-938270 „Dėl žemės sklypo ...“, kuriuo pareiškėjas buvo informuotas, kad jo skundas „[...] dėl leidimo pradėti rengti žemės sklypo ... planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, kurio tikslas suformuoti naudojamą valstybinės žemės sklypą esamiems statiniams eksploatuoti, buvo nagrinėtas Administracijos direktoriaus pavaduotojos Danutos Narbut darbiniam pasitarime miesto plėtros klausimais.“ Raštu pareiškėjui taip pat buvo suteikta informacija, analogiška tai, kuri buvo nurodyta ir Savivaldybės 2013-07-31 rašte Nr. A51-80612(2.14.2.12-MP8) „Dėl žemės sklypo ...“, bei atsakymo apskundimo tvarka.

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

25. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

25.1. *2 straipsnis* – „14. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus; 15. Skundas – asmens rašytinis kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti.“

25.2. *21 straipsnis* – „1. Pagrindas pradėti administracinę procedūrą yra: 1) asmens skundas [...].“

25.3. *23 straipsnis* – „1. Kiekvienas viešojo administravimo subjektas privalo priimti skundus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus. [...]. Skundo priėmimo faktą patvirtinantis dokumentas asmeniui įteikiamas arba siunčiamas paštu ar elektroniniu paštu. [...].“

25.4. *34 straipsnis* – „1. Administracinė procedūra baigiama administracinės procedūros sprendimo priėmimu. Asmeniui, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu pranešama apie priimtą administracinės procedūros sprendimą ir nurodomos faktinės aplinkybės, nustatytos skundo nagrinėjimo metu, teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka.“

26. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės):

27 punktas – „Priėmus prašymą, asmens pageidavimu įteikiamas, o jeigu prašymas gautas paštu (arba elektroniniu būdu), asmens pageidavimu per 2 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje asmens nurodytu adresu [...] išsiunčiamas prašymo gavimo faktą patvirtinantis dokumentas – registracijos kortelė ar spaudu pažymėta prašymo kopija [...].“

Išvados

27. Atsižvelgiant į Savivaldybės pateiktą informaciją, dokumentus (kopijas), susijusius su pareiškėjo kreipimusi nagrinėjimu šioje institucijoje, konstatuotina:

27.1. Savivaldybėje 2013-07-23 gautas ir užregistruotas pareiškėjo kreipimasis leisti pradėti rengti Žemės sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui,

vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 14 dalies nuostatomis, reglamentuojančiomis, kad prašymas su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant priimti administracinį sprendimą (pažymos 25.1 punktas), laikytinas prašymu ir turėjo būti nagrinėtinas vadovaujantis Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis;

27.2. atsakymas į pareiškėjo 2013-07-23 prašymą pateiktas Savivaldybės Miesto plėtros departamento 2013-07-31 raštu Nr. A51-80612(2.14.2.12-MP8) „Dėl žemės sklypo ...“, kuriame asmeniui buvo nurodytos priežastys (pagrindžiant teisės aktų nuostatomis), dėl kurių jo prašymas negali būti patenkintas, bei jis informuotas apie pateikto atsakymo apskundimo tvarką (pažymos 24.1 punktas);

27.3. vadovaujantis Prašymų nagrinėjimo taisyklių 27 punkto nuostatomis, reglamentuojančiomis, kad, priėmus prašymą, asmens pageidavimu įteikiamas, o jeigu prašymas gautas paštu (arba elektroniniu būdu), asmens pageidavimu per 2 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje asmens nurodytu adresu išsiunčiamas prašymo gavimo faktą patvirtinantis dokumentas (pažymos 26 punktas), Savivaldybė neprivalėjo pateikti (išsiųsti) pareiškėjui prašymo gavimo faktą patvirtinantį dokumentą, nes tokio pageidavimo savo 2013-07-23 prašyme jis nebuvo nurodęs;

27.4. Seimo kontrolierius neturi objektyvių galimybių nustatyti pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių, jog Savivaldybė atsakymą į 2013-07-23 prašymą pateikė be datos, registracijos numerio, nepasirašytą ir kt., nes, Savivaldybės pareigūnų teigimu, pareiškėjui atsakymas buvo išsiųstas pasirašytas bei registruotas (rašto kopija Seimo kontrolieriui pateikta), o analogiško turinio atsakymo projektą (be datos, registracijos numerio ir kt.) asmuo galėjo gauti priėmimo metu (pažymos 24.2 punktas);

27.5. Pareiškėjo 2013-08-12 kreipimasis, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 15 dalies nuostatomis, reglamentuojančiomis, kad skundas – asmens rašytinis kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti (pažymos 25.1 punktas), laikytinas skundu ir turėjo būti nagrinėjamas vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis;

27.6. skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui nebuvo suteikta informacija, dokumentai, patvirtinantys, kad: pagal 2013-08-12 pareiškėjo skundą būtų buvusi pradėta administracinė procedūra, nors Seimo kontrolierius prašė tokią informaciją pateikti (pažymos 23.2 punktas); Savivaldybė, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalies nuostatomis, reglamentuojančiomis, kad skundo priėmimo faktą patvirtinantis dokumentas asmeniui įteikiamas arba siunčiamas paštu (pažymos 25.3 punktas), pareiškėjui įteikė (išsiuntė) skundo priėmimo faktą patvirtinantį dokumentą;

27.7. atsakymas į pareiškėjo 2013-08-12 skundą pateiktas Savivaldybės Miesto plėtros departamento 2013-09-18 raštu Nr. A51-938270 „Dėl žemės sklypo ...“, kuriuo pareiškėjas buvo informuotas (pagrindžiant teisės aktų nuostatomis), jog „nėra teisinio pagrindo tenkinti pareiškėjo prašymo“ bei nurodyta pateikto atsakymo apskundimo tvarka (pažymos 24.4 punktas), kaip tai reglamentuota Viešojo administravimo įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje (pažymos 25.4 punktas).

28. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, darytinos išvados:

28.1. pareiškėjo 2013-07-23 prašymas Savivaldybėje išnagrinėtas nepažeidžiant Prašymų nagrinėjimo taisyklių;

28.2. pareiškėjo 2013-08-12 skundas Savivaldybėje išnagrinėtas pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo nuostatas.

29. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, skundo dalis dėl pareiškėjo kreipimusi nagrinėjimo Vilniaus miesto savivaldybėje pripažintina pagrįsta.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

30. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl leidimo pradėti rengti žemės sklypo, ..., planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, atmesti.

31. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl adreso įregistravimo Lietuvos Respublikos adresų registre ir šio asmens gyvenamosios vietos deklaravimo pripažinti pagrįsta.

32. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl šio asmens kreipimūsi nagrinėjimo Vilniaus miesto savivaldybėje pripažinti pagrįsta.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

33. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8, 14, 17 punktais, Seimo kontrolierius rekomenduoja:

33.1. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui Dailiui Alfonsui Barakauskui:

spręsti klausimą, ar nebūtų tikslinga papildyti Gyvenamosios vietos deklaravimo ir deklaravimo duomenų tvarkymo taisyklės, patvirtintas Gyventojų registro tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2008-04-08 įsakymu Nr. (29)4R-18, nustatant, kad sprendžiant asmens gyvenamosios vietos deklaravimo klausimą būtų atsižvelgiama ir į gyvenamosios patalpos fizinio nusidėvėjimo procentą (pažymos 21 punktą);

33.2. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui Valdui Klimantavičiui:

imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjų kreipimaisi Vilniaus miesto savivaldybėje būtų nagrinėjami laikantis teisės aktų nuostatų.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių informuoti iki 2014-05-19.

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys